

GIMP

KÉZIKÖNYV

2017

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	3
1.1 A kézikönyv célja	3
1.2 Néhány szó a GIMP programról	3
2. A kezelőfelület	4
2.1. A grafikai program használata	4
2.1.1. A felhasználói felület / az ablakok felépítése.....	4
2.1.2. A program beállítása	5
2.1.3. Fájlkézelés	5
2.1.4. Nagyítás és kicsinyítés.....	5
2.1.5. Navigálás a képen.....	6
2.2. A rajzolás eszközei	6
2.2.1. Színválasztás	6
2.2.2. Rajzeszközök, rajzolás.....	7
2.3. Kijelölés	7
2.4. Körvonalazás és kitöltés	9
2.5. Vágás és retusálás.....	9
2.6. A fények és színek javítása.....	10
2.7. Rétegek használata.....	10
2.8. A kép transzformálása	11
2.9. A szöveg elhelyezése	11
3. GIMP képszerkesztés feladat.....	12
3.1. Megnyitás, háttér módosítása, I-görbítés	12
3.2. Rétegmazk alkalmazása.....	12
3.3. Textúra alkalmazása	13
4. Irodalomjegyzék	14

1. Bevezetés

1.1 A kézikönyv célja

Hasznos gyakorlati példával szemléltetve megismertetni a tanulót a képszerkesztés alapelveivel, elméleti hátterével, a leghatékonyabb GIMP eszközökkel, és ezek ésszerű használatával.

1.2 Néhány szó a GIMP programról

Ingyenesen letölthető és szabadon használható, pixel alapú, rétegekkel dolgozó rajzolóprogram.

Mire használható? Digitális fényképek retusálására, színekorekciójára; több forrás képből egy kompozíció összeállítására, üres lapból kiindulva kép, térhatású rajz, felirat, stb. létrehozására, egyszerű gif animációk készítésére.

1.kép Spencer Kimball és Peter Mattis

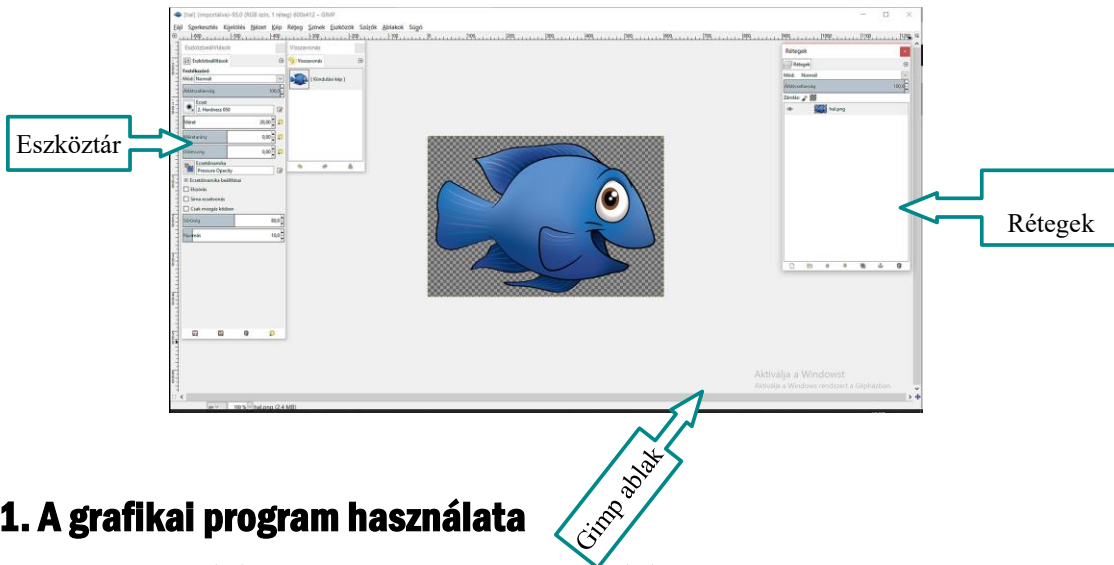
Története: 1995 augusztusában a kaliforniai Berkeley Egyetemen Spencer Kimball és Peter Mattis kezdett el dolgozni a programon, 1996 februárjában tették közzé a 0.54-es béta verziót az interneten. Először a Motif eszközkészletre épült, de júliusban elkészült az ingyenes, nyitott forráskódú, saját eszköztára, a GTK. Ekkor már sokan dolgoztak a GIMP fejlesztésén világszerte. A GIMP-nek bizony voltak hiányosságai a memóriamenedzsment területén, és nem használt még rétegeket. 1997 februárjában jelent meg a 0.99-es verzió, amely már

hasonlított a mai verzióra: rétegek kezelésére épült, modern memóriamenedzsmenttel, sok beépített szűrővel. 1998 májusában jelent meg az első stabil GIMP verzió, az 1.0, azóta is folyamatosan fejlesztik. 2006 elején a 2.2.9-es volt a legfrissebb verzió. A GIMP futtatható többek között különféle Windows és Linux rendszereken, illetve Mac OS X-en. Elindításához keressük meg annak programindító ikonját, egy kutyára és szarvasra egyaránt hasonlító aranyos kis lényt, akit Wilbernek hívnak.¹

2. kép A Gimp logója

¹<https://en.wikipedia.org/wiki/GIMP>

2.1. A grafikai program használata

2.1.1. A felhasználói felület / az ablakok felepítése

Egy eszköz kiválasztásakor automatikusan megjelennek az eszköz opciói (az eszköztár alatt), és a képen a kurzor megváltozik, jelzi a kiválasztott eszközt.

Eszköz kiválasztása: ikonra kattintva, vagy billentyű-shortcut, vagy a kép ablakban a Tools menü alól.

Kijelölő eszközök (*selection tools*): meghatározzák, hogy a kép mely területére vonatkozzanak a következő műveletek.

- Téglalap kijelölése (*Select rectangular regions*) R= Rectangular
- Ellipszis kijelölése (*Select elliptical regions*) E= Elliptical
- Kézzel körülhatárolt területek kijelölése (*Select hand-drawn regions*) F= Free select
- Egybefüggő területek kijelölése (*Select continuous regions*) Z= fuzzy select²

A munkaablak neve	dokkablak
A panel elnevezése egy munkaablakban	lap, párbeszédablak
Párbeszédablak megnyitása	Ablakok/Dokkolható párbeszédablakok Célszerű megnyitni: Rétegek, Navigáció, Visszavonási előzmények, Mutató
Új párbeszédablak elhelyezése	a dokkablak helyi menüjéből: Lap hozzáadása
Párbeszédablakok ki/be	Tab (ha a GIMP-ablak az aktív)
Vonalzók megjelenítése	Nézet/Vonalzók megjelenítése
A vonalzó beosztása	Mértékegység lista a GIMP-ablak állapotsorában
Egyablakos mód ki/be	Ablakok/Egyablakos mód

² <http://www.zmgzeg.sulinet.hu/ntk/inf9/graf/tablGIMP.pdf>

2.1.2. A program beállítása

Általános beállítások	Szerkesztés/Beállítások
Szerkesztés/Beállítások (a módosítások esetenként csak az újraindítás után lépnek életbe)	Eszköztár: az Eszköztáron szereplő ikonok kijelölése - <i>Alapértelmezett kép</i> <u>Speciális lehetőségek:</u> - a nyomtatási felbontás beállítása <u>Képet tartalmazó ablak:</u> - Ecset körvonalának és Festőeszköz mutatójának megjelenítése Mutató-mód: Eszköz ikonja célkeresztrel
Billentyűparancsok	Szerkesztés/Beállítások, Felhasználói felület

2.1.3. Fájlkezelés

Új kép létrehozása	Fájl/Új Speciális lehetőségek (háttérszín, átlátszó háttér, felbontás) Fájl/Létrehozás (képernyőkép, vágólap stb.)
Fájl megnyitása	Megnyitás a GIMP-ből: - Fájl/Megnyitás (almappák listája a megnyitásablak tetején) - Fájl/Legutóbbi megnyitása Megnyitás egy fájlkezelő programból: - Mozgatás a fájlkezelőből a GIMP-ablakba
Fájl mentése	Mentés GIMP-formátumban (.xcf): Fájl/Mentés, Mentés másként, illetve Ctrl + S, Ctrl + Shift + S Az eredeti fájl felülírása: Fájl/[fájlnev] felülírása Mentés más néven/formátumban Fájl/Exportálás TIFF-nél használjunk LZW tömörítést! JPEG, GIF mentésénél megjegyzést fűzhetünk a képhez.
Váltás a megnyitott képek között	Ablakok menü listájával Alt+sorszám vagy a bélyegképre kattintással (a menüsor alatt Többablakos üzemmódban: Alt+Tab

2.1.4. Nagyítás és kicsinyítés

Nagyító eszköz	
A kép nagyítása/kicsinyítése	<ul style="list-style-type: none"> ⑩ Nagyító, Ctrl + nagyító eszközzel – keretet is rajzolhatunk vele a képre – kapcsoljuk ki az ablakméret automatikus módosítását ⑩ a navigáció párbeszédablak csúszkájával és ikonjaival ⑩ Numerikus +, - ⑩ Ctrl + egérgörgő ⑩ az állapotsor % listájával
A nagyítás mértéke	Állapotsor, Navigáció párbeszédablak

100%-os megjelenítés	Navigáció ablak ikonja 1-es billentyű
A teljes kép megjelenítése	Navigáció ablak ikonja Ctrl+Shift+J

2.1.5. Navigálás a képen

Mozgató eszköz	Szóköz + egér (más eszköz használata közben is működik)
A kép mozgatása az ablakban	<ul style="list-style-type: none"> ⑩ Görgetősávokkal, egérgörgővel (Shift: vízszintesen) ⑩ Navigálás eszközzel (a GIMP-ablak jobb alsó sarkában) ⑩ a Navigáció ablakban mozgatható kerettel ⑩ kattintás a Navigáció ablak megfelelő pontjára
A kurzor pozíciója	jelölés a vonalzón és az állapotsorban

2.2. A rajzolás eszközei

2.2.1. Színválasztás

Rajz- és háttérszín kiválasztása	Színek párbeszédablak (több panellel) az <i>Eszköztárban</i>
Váltás a rajz- és a háttérszín között	X
Alapszínek választása (fekete rajz- és fehér háttérszín)	D
Színválasztás a <i>Pipetta</i> eszközzel (lenyomott egérgombbal mozgatva az eszköztár szín-ikonján látszik a szín)	O

2.2.2. Rajzeszközök, rajzolás

Ceruza	N (éles peremű vonalak, szabadkézi rajzok)
Ecset	P (kissé elmosódott szélű, puha vonalak rajzolása)

Festékszóró	A (festés változtatható erősséggel)
Tus	K (festés művészi vonalakkal)
Rajzeszköz mérete, tulajdonságai	a kiválasztás után az <i>Eszköztárban</i> lévő párbeszédablakban
Szakasz/töröttvonal rajzolása	<i>Shift</i> + kattintás: szakaszt húz az előző pontból <i>Shift</i> + (utána) <i>Ctrl</i> : 15° többszöröseinek beállítása (vízszintes és függőleges irány is)
Keverési mód kiválasztása	a rajzeszköz tulajdonságainál (például <i>Szorzás</i> : filctollhoz hasonló hatás)

Radírozás, törlés	
Radír (a háttérszínnel rajzol)	<i>Shift</i> + <i>E</i> Határvonal élessége: <i>Ecsetválasztó</i> párbeszédablak
A teljes kép/réteg törlése (háttérszínnel)	<i>Delete</i>
Visszavonás	
Az előző szerkesztési művelet visszavonása	<i>Szerkesztés/Visszavonás</i> vagy <i>Ctrl</i> + <i>Z</i>
A visszavonás visszavonása	<i>Szerkesztés/Újra</i> vagy <i>Ctrl</i> + <i>Y</i>
Több művelet visszavonása	a <i>Visszavonási előzmények</i> párbeszédablakban
Visszatérés az utoljára mentett változathoz	<i>Fájl/Visszaállítás</i>
A rács használata	
A rács ki/bekapcsolása	<i>Nézet/Rács megjelenítése</i>
A rács beállításai	<i>Kép/Rács beállítása</i>
Képelemek illesztése a rácshoz	<i>Nézet/Illesztés a rácshoz</i>

2.3. Kijelölés

Téglalap alakú kijelölés	<i>R</i> (kattintás + <i>Shift</i> -tel négyzet)
Ellipszis alakú kijelölés	<i>E</i> (kattintás + <i>Shift</i> -tel kör)
Kijelölés a középpontból kiindulva	<i>Kijelölés a középpontból</i> a tulajdonságoknál
Kijelölés módosítása	a véglegesítés (kattintás) előtt áthelyezhető, átméretezhető mozgatás a véglegesítés után: <i>Alt</i> + egér
Megadott méretű tartomány kijelölése	<i>Rögzített méretarány ...</i> a tulajdonságoknál
Sokszög alakú kijelölés (<i>Lasszó</i> eszköz)	<i>F</i> kattintás a csúcokban, dupla kattintás bezárja a sokszöget
Szabadkézi kijelölés	<i>Shift</i> + <i>Lasszó</i>
Kontraszthatárok kijelölése (<i>Olló</i>)	<i>I</i> <i>Interaktív határvonal</i> : az egér mozgatása a tartomány határán

Rögzítőpont elhelyezése az ollónál	Az adott helyen engedjük el az egeret, vagy kattintsunk az élesebb fordulónál.
Rögzítőpontok módosítása	mozgatással, kattintással (újabb rögzítőpont)
Kijelölt terület zárása	kattintás a kezdőpontra
Azonos színű, összefüggő területek kijelölése (<i>Varázspálca</i>)	<i>U</i> (<i>Küszöb</i> beállítása a tulajdonságoknál!)
Azonos színű területek kijelölése az egész képen (<i>Szín szerinti kijelölő</i>)	<i>Shift + O</i>
Unió, különbség, metszet kijelölése	<ul style="list-style-type: none"> ☐ a tulajdonságoknál ☐ unió: <i>Shift +</i> kijelölés ☐ kivonás: <i>Ctrl +</i> kijelölés ☐ metszet: <i>Ctrl + Shift +</i> kijelölés
A teljes kép kijelölése	<i>Kijelölés/Mindent</i> vagy <i>Ctrl + A</i>
A kijelölés megszüntetése	<i>Kijelölés/Semmit</i> vagy <i>Ctrl + Shift + A</i>
Kijelölés invertálása (kijelölt és nem kijelölt tartományok cseréje)	<i>Kijelölés/Invertálás</i> vagy <i>Ctrl + I</i>
Fokozatosan a környezetbe olvadó peremű kijelölés	<i>Kijelölés/Lágy szél</i> vagy <i>Lágy szélek</i> a tulajdonságoknál
A kijelölés határvonalának simítása	<i>Élsimítás</i> a tulajdonságoknál
A kijelölés körvonalának mozgatása	egérrel vagy a kurzormozgató billentyűkkel (a véglegesítés előtt)
A kijelölt képrészlet másolása	a vágólap segítségével (<i>Ctrl + C, V</i>) Először lebegő kijelölésként mozgatható, majd a <i>Rétegek</i> ablak ikonjaival rögzíthető (), illetve új réteggé alakítható ().
Mozgatás csak vízszintesen vagy függőlegesen	kurzormozgató billentyűkkel
A kijelölt képrészlet törlése	<i>Delete</i> billentyű (a háttérszínnel tölti ki)
A kijelölés körvonalának elrejtése, megjelenítése (a kijelölés megmarad)	<i>Ctrl + T</i> vagy <i>Nézet/Kijelölés megjelenítése</i>

2.4. Körvonalazás és kitöltés

Körvonalazás, kitöltés	
A kijelölés körvonalának megrajzolása Szerkesztés/Kijelölés körberajzolása	
Kitöltés (Festékesvödör)	Shift + B (küszöb a tulajdonságoknál!) Tulajdonságok: – előtérszínnel, háttérszínnel, mintával – teljes kijelölés/hasonló színűek kitöltése
Kitöltés a háttérszínnel	Ctrl + . (pont)
Kitöltés az előtérszínnel	Ctrl + , (vessző)
Kitöltés színátmenettel	L
Segédvonalak alkalmazása	
Segédvonalak elhelyezése	le húzhatók a vonalzóról
Segédvonalak megjelenítésének ki/bekapcsolása	Ctrl + Shift + T
Segédvonalak törlése	visszahúzás a vonalzóra vagy Kép/Segédvonalak/Az összes segédvonal törlése
Képelemek illesztése a segédvonalhoz	Nézet / Illesztés a segédvonalakhoz

2.5. Vágás és retusálás

A vászon és a kép mérete	
Vágó eszköz (vágás: Enter)	Shift + C
A vászon méretének módosítása	Kép/Rajzvászon mérete A kép a mintán mozgatható
A pixelméret módosítása	Kép/Kép átméretezése (méretarány rögzítése!)
Képrészletek klónozása	
Másoló eszköz	Shift + B
A forrásterület kijelölése	Ctrl + kattintás
A forrásterület mozgatása a cél pozíciója szerint	Igazítás tulajdonság nincs: a forrásterület mozog rögzített: a forrásterület nem mozog
A kép retusálása	
Retusálás a Javító eszközzel (hasonló a klónozó bélyegzőhöz, de hozzáilleszti az átmásolt részletet a cél fényességéhez és kontrasztjához)	H (forrásterület: Ctrl + kattintás)
Vörös szem korrekciója	Szűrők/Kiemelés/Vörös szem eltávolítása
Élesítés	
A kép élesítése	Szűrők/Kiemelés/Élesítés

2.6. A fények és színek javítása

Fényesség és kontraszt	
A fényerő és a kontraszt módosítása	Színek/Fényerő-kontraszt
Módosítás hisztogrammal	Színek/Szintek
Az eredeti hisztogram visszaállítása	Visszaállítás gomb a Szintek ablakban
Automatikus szintbeállítás	Automatikus gomb a Szintek ablakban
Szín és telítettség	
Színkorrekciós eszközök	Színek menü parancsai
Színkorrekció az <i>Árnyalat</i> ablakban (~ <i>Variációk</i> ablak)	Színek/Szűrőcsomag, <i>Árnyalat</i> ablak (<i>Durvaság</i> kicsi legyen!)
Negatív kép létrehozása	Színek/ <i>Invertálás</i>
A színmód átalakítása	<i>Kép/Mód</i> RGB, Szürkeárnyaltos, <i>Indexelt</i> : megadható a színek maximális száma (színpaletta) <i>Fekete-fehér</i> : az indexelten belül
Színpaletta megjelenítése/átrendezése	Színek/ <i>Leképezés</i> / <i>Szintértkép újrendezése</i>
Színcsere (színpalettás képen)	a <i>Szintértkép</i> dokkolható párbeszédablak segítségével

2.7. Rétegek használata

Új réteg létrehozása	a <i>Rétegek</i> ablakban (név, méret, kitöltés)
A réteg átnevezése	jobb egér kattintás, <i>Réteg tulajdonságainak szerkesztése</i>
A kijelölt réteg törlése	(kuka) vagy a réteg áthelyezése a kukába
Réteg láthatóságának jelzése, a láthatóság ki/bekapcsolása	Szem ikon
Egy kivétellel az összes réteg elrejtése/megjelenítése	<i>Shift</i> + kattintás a láthatóság ikonra
Rétegek sorrendjének módosítása	mozgatással a <i>Rétegek</i> ablakban
Rétegek keverési módja	a <i>Rétegek</i> ablak legördülő listájával
A réteg mozgatása az <i>Áthelyezés</i> eszközzel	<i>M</i> A réteg nem üres pixelét kell megfogni!
Rétegek összevonása	<i>Kép/Látható rétegek összefésülése</i> <i>Kép/Egy réteggé lapítás</i> (elvész az átlátszóságot!) <i>Réteg/Összefésülés lefelé</i> (összevonja az alatta lévő látható réteggel, megmarad az átlátszóság)

Rétegek csatolása	kattintás a láthatóságtól jobbra lévő négyzetre Csatolás jelölése
-------------------	--

2.8. A kép transzformálása

Az egész kép transzformálása	<i>Kép/Átalakítás</i>
Az aktuális réteg transzformálása	<i>Réteg/Átalakítás</i>
Réteg átméretezése	<i>Réteg</i> menü: – Réteghatárvonal mérete – Réteg kép méretűvé alakítása – Réteg átméretezése
További transzformáló eszközök az <i>Eszköztárban</i>	Forgatás, átméretezés, nyírás, perspektíva, tükrözés: alkalmazás: réteg, kijelölés, útvonal arányos átméretezés: <i>Ctrl</i> + sarokpont függőleges tükrözés: <i>Ctrl</i> + kattintás Ketrec átalakítás módosítás/deformálás: a tulajdonságoknál állítható

2.9. A szöveg elhelyezése

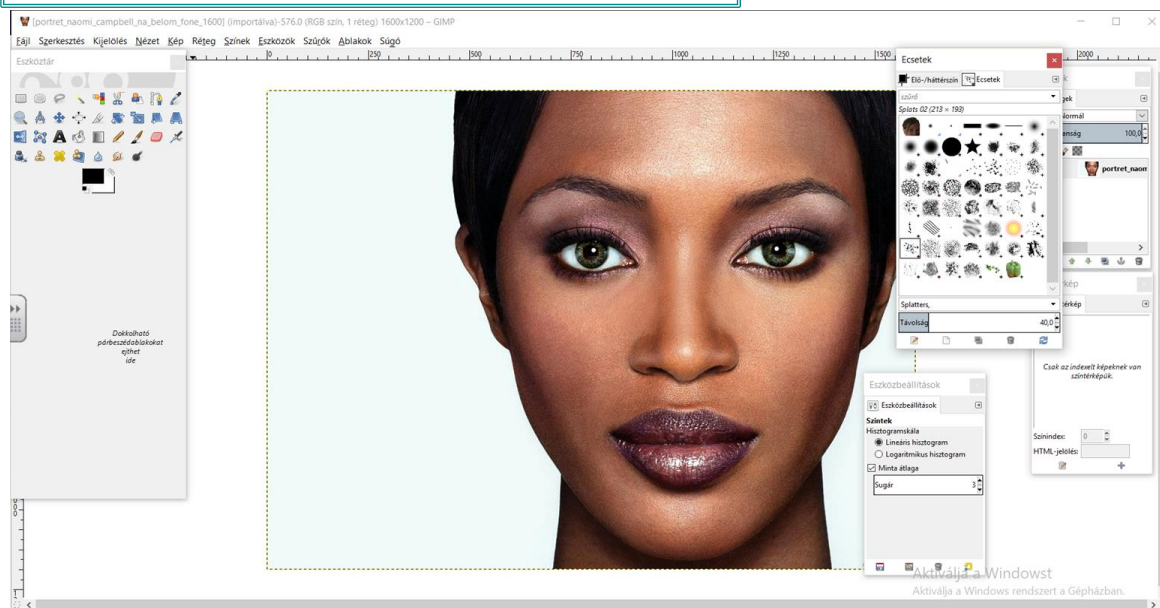
Szöveg eszköz A szöveg új rétegre kerül.	T Szövegdoboz tulajdonság: <i>Rugalmas</i> esetén a szövegdoboz mérete illeszkedik a szöveg méretéhez.
A szöveg szerkesztésének befejezése	<ul style="list-style-type: none"> ⑩ <i>Esc</i> ⑩ másik eszköz választása
A karakterek, bekezdés tulajdonságai	<ul style="list-style-type: none"> ⑩ a Szöveg eszköz tulajdonságainál ⑩ a megjelenő minipulton
A szöveg utólagos módosítása, formázása	kattintás, kijelölés a Szöveg eszközzel
A szöveg áthelyezése	a <i>Mozgató</i> eszközzel

3. GIMP képszerkesztés feladat

3.1. Megnyitás, háttér módosítása, I-görbítés

- ⑩ Miután kerestünk egy szabadon felhasználható fehér háttérrel rendelkező portrét a neten, a *Fájl/Megnyitás* parancsával illesszük be a Gimp felületére.
- ⑩ Látható, hogy a háttér további módosításokra szorul, így érdemes a *Színek/Küszöbszintek* menüben egy kis korrekciót végezni, míg hófehér nem lesz a háttér.
- ⑩ A *Rétegek* dokkablakon kiválasztjuk a képünk rétegét és készítünk egy *rétegmásolatot* úgy, hogy a másolat készítése ikonra húzzuk a képünket.
- ⑩ Az eredeti képre kattintva a *Szűrők/Torzítás/I-görbítés* menüben az arc bal oldalát eltorzítjuk. Kattintás és húzás az egérrel.

1. Ábra: Fehér háttérű portré megnyitása a programban.

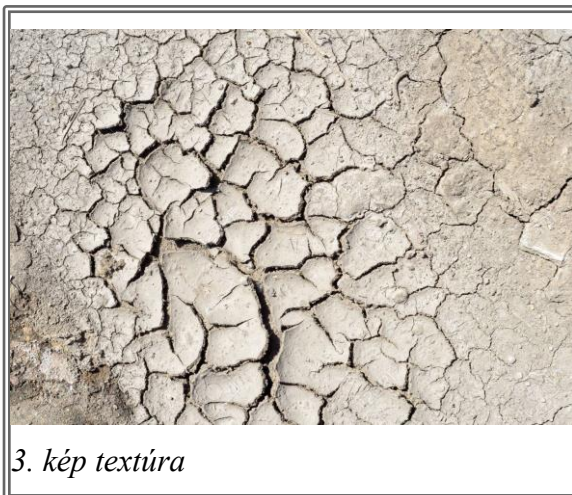

3.2. Rétegmaszok alkalmazása

- ⑩ A háttér- és előtér-szintet megcseréljük az oda-vissza nyíl megnyomásával
- ⑩ A rétegmásolatra kattintva kiválasztjuk az *ecsetek* dokkablakban a *Splats 02* ecset-típust és a méretét változtatva fröcsköljük tele a portré bal oldalát vigyázva, hogy a szem ne sérüljön.
- ⑩ Majd ezután állítsuk vissza az elő- és háttér-szintet és a rétegre jobb gombbal kattintva, a legördülő menüben kattintsunk a *rétegmaszok* hozzáadása lehetőségre. Válasszuk a fehér háttér variációt. A beállításokkal szintén alkalmazzuk az előzőleg kiválasztott

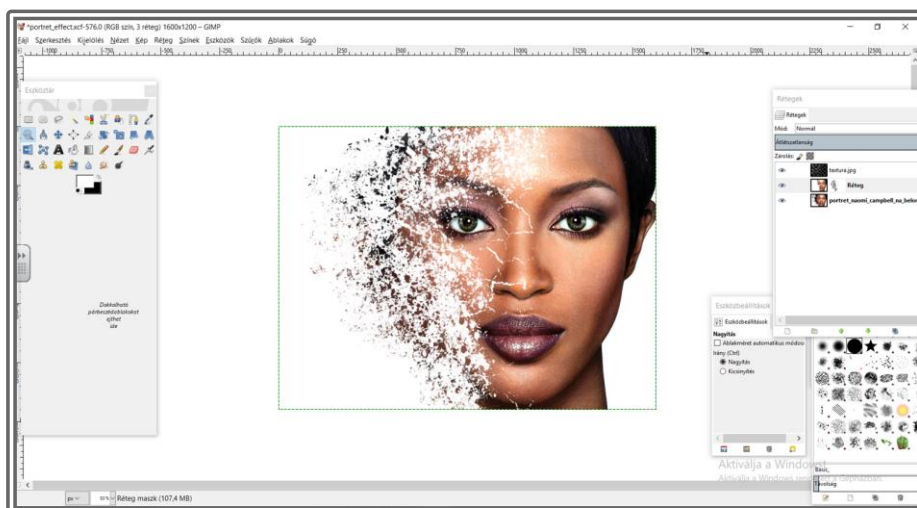
ecsetet a portrén. Észre fogjuk venni, hogy most az arc színeit szórja az ecset. Ezzel érjük el azt a hatást, mintha szétesett volna az arc szerkezete.

3.3. Textúra alkalmazása

3. kép textúra

- ⑩ Keressünk az interneten szabadon letölthető »repedezett sárhoz« hasonlító textúrát.
- ⑩ Importáljuk be a rétegek közé, majd a Színek/Küszöbszint menüben állítsuk az értékeket bal oldalon 81-re, jobb oldalon 255-re.
- ⑩ Az eszközpalettán válasszuk a szín szerinti kijelölés eszközt és kattintsunk a textúra réteg fehér felületére. (kijelölődik minden fehér része) Ekkor nyomjunk a törlésre.
- ⑩ Kijelölésünk megszüntetéséhez válasszuk a Kijelölés/semmit parancsot.
- ⑩ Válasszuk a Színek/invertálás lehetőséget, majd állítsuk be az arcon a textúrát végleges pozíciójába.
- ⑩ Készítsünk fehér rétegmaszkot a textúrából, majd az ecsetet választva, távolítsuk el a textúra felesleges részeit.
- ⑩ Kész vagyunk!

4. Irodalomjegyzék

http://gimp.hu/konyv/gimp_konyv_kicsi.pdf

http://maraweb.uw.hu/gimp_tananyag.pdf

<http://docplayer.hu/6876232-A-gimp-2-0-hasznalata.html>

<http://www.zmgzeg.sulinet.hu/ntk/inf9/graf/tabIGIMP.pdf>

A dokumentumban megjelenített képek letöltésének helye, ideje:

1. kép 2017. november 20., hétfő, 11:05:21
2. kép Gimp logó 2017. november 8., szerda, 19:41:04
3. Kép textúra 2017. november 20., hétfő, 10:47:35